

A Győri Ítéltábla a Gáli Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r. és II.r. felpereseknek** a dr. Hegedűs László ügyvéd által képviselt alperes ellen 2015. május 20. napján kelt P.20.777/2013/49. számú ítélete ellen az alperes által 50. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per fő tárgya tekintetében helybenhagyja.

A feljegyzett eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperes által megfizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 24.000 (Huszonnégyezer) Ft-ra, a felperesek által, személyenként megfizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 6.000 (Hatezer) Ft-ra leszállítja.

Az alperes által a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak az elsőfokú ítélet szerint megfizetendő perköltség összegét 330.650 (Háromszázharmincezer-hatszázötven) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak 30.000 (Harmincezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I.r. és II.r. felperes, illetve az alperes egymás szomszédjai. A kertes családi házas ingatlanok hátsó részén elhelyezkedő veteményeskerteket kerítés választja el, mely a föld színétől számítva 145 cm magasságig zöld színű, az átlátást jelentősen korlátozó hálózattal borított.

2013 áprilisában az alperes - arra hivatkozással, hogy termését lopják - kamerát szerelt fel a föld felszínétől 163 cm magasságában, a veteményeskertjében álló oszlopra, a két ingatlant elválasztó kerítéstől 510 cm távolságban. A kamera arra volt alkalmas, hogy vezetékek nélkül

képet továbbítson beállított időközönként vagy akár mozgásérzékelés alapján, illetve kézi vezérlésű üzemmódban az alperes gazdasági épületében elhelyezett digitális képrögzítő egységhez. Felbontása 640x480 képpont, a vele készíthető képek gyenge minőségűek, melyeken a felperesi ingatlan és a felperesi ingatlanban megjelenő személyek láthatóak, de a személyek arca nem ismerhető fel.

Az alperes 2013 júliusában a veteményeskertjében egy másik - képrögzítésre nem alkalmas - „álkamerát” is felszerelt, mely a lakóépülettől távolabb, az ingatlanok közötti kerítéstől 720 cm távolságra álló (hátsó) oszlopon, a föld felszínétől 147 cm magasságban került rögzítésre. Az alperes időnként a két kamerát felcserélte, amikor a hátsó oszlopra került rögzítésre a képrögzítésre alkalmas kamera, akkor az azzal készített fényképfelvételeken a felperesi ingatlanon megjelenő személyek arca ugyanúgy nem ismerhető fel, azonban a felperesi ingatlan és az ott megjelenő személyek a fényképeken láthatóak. Az alperes 2013 decemberében a működő kamerát leszerelte, néhány napig az álkamera még az első oszlopon maradt, 2014 januárja óta egyik kamera sincs felszerelve.

0-0-0

Felperesek módosított keresetükben annak **megállapítását** kérték, hogy az alperes a kamerák felszerelésével megsértette a felperesek **magánlakás sérthetetlenségéhez** fűződő személyiségi jogát, mivel a kamera képein a felperesek felismerhetőek. A jogsértés megállapításán túl kérték kötelezni az alperest a további jogsértéstől való **eltiltásra**.

Arra hivatkoztak, hogy a kamerák zavarják őket, azok látószöge a felperesi ingatlanra is átnyúlik. Elsősorban a zöld háló felett történő átlátás miatt sérelmes számukra a kamerák felszerelése, s az általuk csatolt fényképek is azt igazolják, hogy a kamerák időszakosan a felperesi ingatlan irányába voltak fordítva, s azt az alperes is elismerte, hogy a képfelvevő kamera időszakosan a telekhatárra volt állítva, amikor az általa termelt éper a telekhatár mellé került elültetésre.

Emiatt nem szerveznek családi programokat a kertjükbe. A II. r. felperes arra hivatkozott, hogy úgy érezte, hogy a kamera felveszi, s emiatt unokái sem akartak a kertbe menni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy a kamera felállítását a jegyző jelenlétében bejelentette a felpereseknek is, amit az I.r. felperes szó nélkül tudomásul vett, az ellen nem tiltakozott, míg a II.r. felperes kijelentette, hogy nekik is van kamerájuk attól, hogy azt az alperes még nem látja.

A két kamera közül az egyik álkamera, felvétel készítésére nem alkalmas, jogsértést nem okozhat. A működőképes kamerát 2013. május 28. napján üzemelte be, ez nem térfigyelő, hanem vezeték nélküli kültéri, biztonsági infrakamera, magától fordulni nem képes, a rögzítési pontnál fordítható el, amíg a védőlemez engedi. E kamera is alkalmatlan a felperesek személyiségi jogainak megsértésére, mert hatótávolsága kisebb, mint a kerítés és a kamera távolsága. E kamera mindig csak éjszakai üzemmódban működött (az éjszakai üzemeltetést időkapcsoló biztosította) és kizárólag az alperesi földre irányult. A kamerák

soha nem voltak a felperesi ingatlan felé fordítva, erre kizárólag a perbeli szakértői vizsgálat érdekében és a helyszíni szemle során került sor.

A kamera azonban akkor sem lenne alkalmas személyiségi jog megsértésére, ha a felperesi ingatlan felé fordított. Azokon a kamera által készített fényképeken, melyek a szakértői bizonyítás keretében készültek az látható, hogy csak a felperesek körvonala vehető ki, ők maguk nem azonosíthatók be, csak akkor, ha ismert, hogy ki szerepel a fotón. A kamera által készített kép személy beazonosítására, arc felismerésére alkalmatlan. Rámutatott, hogy joga van kamerát üzemeltetni saját ingatlanán, védeni tulajdonát, még akkor is, ha ez a felpereseknek nem tetszik. Ha az nincs feljük fordítva és nem veszi őket, nem sérti a személyiségi jogait, ennek ellenkezőjét pedig a felperesek nem tudták bizonyítani, csak feltételezik azt.

0-0-0

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette az I.r. és II.r. felperesek magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogát azzal, hogy saját ingatlanán 2013 áprilisától 2013 decemberéig olyan működőképes kamerát helyezett el, amelynek látószöge a felperesi ingatlanra is átnyúlt. Eltiltotta az alperest a további jogsértéstől: attól, hogy a működőképes kamerát helyezzen a saját ingatlanán, amelynek látószöge a felperesi ingatlanra is átnyúlik. Kötelezte az alperest 36.000 forint, az I. r.-II. r. felperest személyenként 9.000 forint feljegyzett eljárási illeték állam javára történő megfizetésére. Kötelezte az alperest a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 467.971 forint szakértői költség és díj, és 100.000 forint ügyvédi munkadíj, mint perköltség megfizetésére, megállapítva, hogy ezt meghaladóan a peres felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Rámutatott, hogy a kereset tárgyát képező magánlakáshoz való személyhez fűződő jog biztosítja, hogy e jog jogosultja a magánlakásnak minősülő területen - melybe beleértendő a kert is - mások jogainak korlátai között szabadon tartózkodhat, ebben mások nem zavarhatják. Amennyiben valaki technikai eszköz segítségével figyeli meg a szomszédját, és ezen eszközzel fényképeket is készíthet a szomszéd ingatlanról, vagy a szomszédról, úgy ez az érintett szomszéd magánlakáshoz fűződő jogát sérti.

Kiemelte, hogy a magánlakáshoz való jogát olyan kamera sértheti, mely alkalmas kép- vagy hangfelvétel készítésre, vagy amely nem működőképes ugyan, de kisebb munkával működésbe hozható (BDT. 2009.1963.). A magánlakáshoz való jogot a konkrét esetben az sérti, hogy az alperes által felszerelt kamera **látószöge kiterjedt a felperesi ingatlanra** és azzal **képfelvétel készíthető**. Az álkamera erre nem alkalmas, így felszerelése a magánlakáshoz való jogot nem sérti. Az álkamera nem a felperesek által is felhívott eseti döntés (BDT. 2009.1963.) kategóriájába tartozik, mert nem hozható működőképes állapotba.

Miután az alperes előadása szerint a működőképes kamera kétféle kamerapozícióban is elhelyezésre került, mindkét kamerapozíció látószögét vizsgálta. Kiemelte, hogy a szakértő által vizsgált alak- és arcfelismerés a képmáshoz fűződő jog megsértéséhez feltétel, a

magánlakáshoz való jog megsértéséhez ennél jóval kevesebb is elegendő, a jogsértés gyengébb minőségű felvétellel is megvalósítható, nem szükséges, hogy a felvételen szereplő személy felismerhető legyen. Az alperes által megjelölt kamerapozíciókból készült felvételeken a felperesek személye látható, azok számára, akik még korábban őket nem látták a fotókról nem ismerhető fel, azonban, akik ismerik a felpereseket, a felvételek alapján is felismerhetik őket.

Az alperesi védekezés kapcsán rámutatott, hogy a személyhez fűződő jog **jogosultjának hozzájárulása** jogellenességet kizáró ok. Az alperes által hivatkozott jegyzői eljárásban tett felperesi nyilatkozatok azonban nem tekinthetők a jogsértéshez történő hozzájárulásnak. A kamera felszerelését a felperesek nem engedélyezték, annak megvalósítását utóbb nem hagyták jóvá. A működőképes kamera vonatkozásában pedig nem az bír jelentőséggel, hogy az alperes milyen időszakban működtette azt, illetve egyáltalán működtette-e azt, hanem az, hogy a kamera **látószöge átnyúlt a felperesi ingatlanra, és fennállt a kép- vagy hangfelvétel készítésének lehetősége**. A jogsértés megállapítása mellett a Ptk. 84. § /1/ bekezdés b./ pontja alapján indokoltnak tartotta az alperes eltiltását a további jogsértéstől.

A per tárgyának értékét a személyiségvédelmi objektív szankciók meg nem határozható pertárgyértéke (600.000 forint) és az eredetileg követelt nem vagyoni kártérítés összege (300.000 forint) együttes 900.000 forintos összegében határozta meg. Rámutatott, hogy a kártérítési igénybe nem olvad be az objektív igények után számítható pertárgyérték. A bírói gyakorlatból ismert, ettől eltérő álláspont megalapozatlan, nem is logikus, hiszen a felperesek követelése eredetileg objektív szankció alkalmazására és 300.000 forint kártérítés megfizetésére irányult, majd keresetüket leszállították, és már csak az objektív szankció alkalmazását kérték. A beolvadás logikája alapján viszont a kereset leszállítása a kereseti követelés pertárgyértékének növekedését eredményezte volna.

A leszállított kereset vonatkozásában a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek oldalán felmerült elsőfokú perköltség és saját perköltségük viselésére.

0-0-0

Az ítélet ellen, elsődlegesen annak részben történő megváltoztatása és a felperesi kereset teljes elutasítása, másodsorban az elsőfokú ítélet Pp. 252.§.(3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezése iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Arra az esetre, ha a fellebbezését a másodfokú bíróság nem osztaná, kérte, hogy mentesítse a szakértői díj megfizetése alól, figyelemmel arra, hogy nem róható a terhére, hogy a szakértő csak harmadik alkalommal tudta teljeskörűen a véleményét kialakítani.

Arra hivatkozott, hogy a felperesi magánlakáshoz való joggal azonos értékű az őt megillető **tulajdon védelméhez való jog**. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság egy általa soha nem használt „**lehetőség**” alapján **marasztalta**, s tekintette őt jogsértőnek. Bár a szakvélemény szerint lehet olyan kameraállás, melynél a kamera látószöge átnyúlik a felperesi ingatlanra, de azon állítását nem tudták cáfolni a felperesek, hogy soha nem volt a kamera így beállítva, s ha oda is lett volna irányítva, a kerítés és a kerítés mellett lévő növényzet takaró hatása

miatt akkor sem lehetett volna átlátni. Nem értékelte az elsőfokú bíróság azt sem, hogy mozgásérzékelő volt a kamerába építve, s az csak akkor indult be, ha az alperesi területen tartózkodott valaki, s azt sem, hogy a kamera csak éjjel működött és kizárólag vagyonbiztonsági célokat szolgált.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A fellebbezés indokait tévesnek minősítették, utalva arra, hogy semmilyen bizonyíték nem támasztja alá azt, hogy a kamera milyen időszakban, milyen látószög beállítás mellett üzemelt. Az alperes tagadásával szemben fényképfelvételeket csatoltak, melyek szerint a kamera részben a felperesi ingatlan felé fordított állásban volt felszerelve. Ezt támasztja alá az alperes saját nyilatkozata is, mely szerint a telekhatár mellé ültetett eper volt időszakosan a kamera fókuszpontjában.

Az általuk hivatkozott eseti döntés már arra az esetre is megállapítja a jogsértést, ha a kamera működésképtelen, de kisebb módosítással alkalmassá tehető a működésre és a kamera megfigyelésétől kell az érintettnek tartania. A konkrét esetben ennél sokkal több történt, egy képfelvétel készítésére is alkalmas kamera került felhelyezésre, így a megfigyelés lehetőségének fenyegetettségében voltak kénytelenek élni.

Az alperesi fellebbezés a perköltség vonatkozásában is alaptalan. Az alperes a perre okot adott, a szakértő igénybevétele szükségszerű volt, és az, hogy a szakértő többször szállt ki és több részletben készítette el véleményét nem róható a felperesek terhére. Nem csak törvénysértő, de méltánytalan is volna, ha a pernyertes félként a felpereseknek kellene a perköltség legnagyobb részét kitevő szakértői díjat viselni.

Az alperes fellebbezése kiegészítésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az általa megjelölt tanúk meghallgatását indokolás nélkül mellőzte. A NAIH csatolt állásfoglalása szerint a kamera felvételei bűncselekmény bizonyításához felhasználhatóak, a konkrét esetben pedig bűncselekmény elkerülése és dokumentálása csak a perbeli módon volt megvalósítható. A kamera felszerelésének okával (nagyértékű termény eltulajdonítása) a felperesek is tisztában voltak. A jegyző helyszíni tárgyalásán a felperesek magatartása és az, hogy a kamera felszerelését az ésszerűen elvárható határidőn belül (30 nap) nem sérelmezték, a kamera felszereléséhez ráutaló magatartással adott hozzájárulásnak minősül, így az nem volt jogtalan. A felperesek viszont ezt követően - a kölcsönös együttműködési kötelezettség (Ptk. 4.§) megsértésével - egyből bírósághoz fordultak

A kamera látószögének minimális átnyúlása fenyegetettség érzetet nem válthatott ki a felperesekben, s az akkori növényzet a felperesi ingatlant ki is takarta. A 42.sz. szakvélemény kiegészítés igazolta, hogy a 8 méteren túli mozgások nem indították el a felvétel készítését csak a kamera közeli kézmozgás. Bejelentette, hogy a felperesek időközben a két ingatlan közé betonkerítést emeltek.

0-0-0

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság eljárása kapcsán az ítélet tábla nem állapította meg az ügy érdemi elbírálására is kiható olyan eljárási szabálysértést, mely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését alapozná meg. Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben feltárta, azt a bizonyítékok Pp. 206.§-ban foglaltaknak megfelelő értékelésével helyesen állapította meg.

A jogosult hozzájárulása és a jog engedélye hiányában a per tárgyát képező magatartás személyiségi jogot (a magánlakáshoz fűződő jog) sérelmét valósította meg. Az elsőfokú bíróság érdemi döntése emiatt a per fő tárgya tekintetében - az alkalmazott személyiségvédelmi szankciókra is kiterjedően - helytálló, e körben ítélete indokolása is kifogástalan.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú ítélet megváltoztatására a fellebbezésben előadottak nem adnak alapot, s az ítélet tábla kizárólag a fellebbezésben és annak kiegészítésében előadottakra tekintettel, illetve az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezései és annak indokolása kapcsán tartja szükségesnek az alábbiak kifejtését.

I.

Eljárási szabálysértés és jogosulti hozzájárulás hiánya

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére is kiható lényeges eljárási szabálysértés az elsőfokú bíróság eljárása kapcsán nem volt feltárható. **A Pp. 221.§.(1) bekezdése** értelmében az ítélet indokolásában -egyebek mellett - utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a **felajánlott bizonyítást mellőzte**.

A PK 206. számú állásfoglalás b) pontja foglalta össze az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatot, mely szerint az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az első fokú határozat hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, s ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ha azonban az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állanak, érdemi döntést kell hozni.

3/2015. Polgári jogegységi határozat ugyan a PK 206. sz. állásfoglalás kollégiumi állásfoglalásként való fenntartását megszüntette, ennek oka azonban nem a PK 206. b) pontjában foglaltak meghaladottá válása, hanem az volt, hogy a PK 206. sz. állásfoglalás egyéb pontjait kiváltotta az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény és az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény, s a PK 206. szám b) pontjában foglaltaknak megfelelő gyakorlat fenntartása - a szövegezés megismétlése nélkül is - kiolvasható - a 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjából.

Az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontja szerint a lényeges eljárási szabálysértésre (Pp. 252. § (2) bekezdés) alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen. Ennek megállapítása során a feltárt konkrét szabálysértés jellegét és súlyát, valamint az érdemi döntésre gyakorolt hatását kell figyelembe venni. Ez akkor állapítható meg, ha az adott eljárási szabálysértés a per érdemi eldöntésére kihatott, továbbá orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges.

ár a felperesi (tanúk meghallgatására vonatkozó) bizonyítási indítvány mellőzésének valóban nem adta indokát ítéletében az elsőfokú bíróság, e mulasztása azonban nem tekinthető az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, mely a másodfokú felülbírálatnak akadályát képezte volna.

Az elsőfokú ítélet jogkérdésben elfoglalt álláspontjából egyértelműen következtethető, hogy a bizonyítás mellőzésére milyen okból került sor. Az alperes személyes előadásában foglaltakra figyelemmel a bizonyítási indítvány teljesítése esetén sem lett volna lehetőség az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól eltérő, - a felperesre kedvezőbb döntést megalapozó - tényállás megállapítására.

Helyes ugyanis az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy az alperesi ellenkérelemben előadott - a jegyző jelenlétében tett - alperesi kijelentés és az azzal kapcsolatos felperesi reakciók, **nem minősíthetők** a személyhez fűződő jogokat sértő magatartás **jogellenességét kizáró, kellően kifejezett jogosulti hozzájárulásnak** (Ptk. 75. § /3/ bekezdés). A felek eleve megromlott viszonyára is figyelemmel nem tulajdonítható ilyen hatás a kamera felszerelése utáni azon felperesi „passzívításnak” sem, hogy nem az alpereshez fordultak először sérelmükkel, hanem 2013.07.16. napján keresetet terjesztettek elő. Az alperes e körben tett - tanukkal igazolni kívánt - állításai maguk sem kifejezett hozzájárulásra utalnak, a felperesek magatartását az alperes is csak „ráutaló magatartásnak” tekintette, melynek jogellenességet kizáró hatás nem tulajdonítható.

II.

Alapjogok ütközése:

Alaptalanul sérelmezte az alperes azt is, hogy a fellebbezésében hivatkozott alapjogok összemérése elmaradt az elsőfokú eljárás során, s nem értékelte kellően az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi magánlakáshoz való joggal azonos értékű az őt megillető, a tulajdon védelméhez való jog.

Bár az elsőfokú ítélet indokolása explicite valóban nem utal a felhívott alapjogok ütköztetésére, de az elsőfokú döntésből egyértelműen megállapítható, hogy a konkrét esetben a vagyonvédelemmel szemben az elsőfokú bíróság - helyesen - a személyiségi jogok védelmét helyezte előtérbe, így a jog engedélyének fennálltára vonatkozó alperesi érvelés is megalapozatlan.

Ezzel összefüggésben az ítéletábra az alábbiakra kíván rámutatni:

A jogvita érdemében az volt vizsgálendő, hogy mennyiben minősíthető - a magatartás jogellenességét kizáró - a **jog által megengedett magatartásnak** a per tárgyát képező alperesi cselekmény, illetve - a cselekmény jellegétől függetlenül - a cselekmény jogellenességét kizáró hozzájárulásnak a felperesek magatartása.

A Ptk. 82. §-a szerint alapján mindenki igényelheti, hogy életének, tevékenységének azt a terét, amelyben a magánszférája (autonómiája) megvalósul mások tartsák tiszteletben, oda jogellenesen senki ne hatoljon be, vagy azt más módon meg ne zavarja.

Ebbe a rendbe csak a jogosult hozzájárulásával vagy a törvény engedélyével avatkozhat be bárki (akár magánszemély, akár az államhatalom). Az előbbi hiánya tekintetében az I. pontban kifejtettek irányadóak. Az utóbbi - a jog által megengedett magatartás - kapcsán az alperesi védekezés lényegében annak feleltethető meg, hogy az Alaptörvény Szabadság és Felelősség Fejezetének V. Cikke szerint mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.

Ugyanakkor a VI. Cikk /1/ bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz is, hogy a magán és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A magán és családi élet sérthetlensége körén belül értelmezendő a magánlakáshoz fűződő jog is.

A magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jog olyan alkotmányos alapjog, amely az Alaptörvény I. cikk /3/ bekezdése szerint **csak más alapvető jog érvényesülése, illetve alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan az alapjog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható**. Ennek polgári jogi vetülete a tulajdonjogi szabályozásban az, hogy a régi Ptk. 100. § értelmében a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen szomszédjait szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné.

Az alaptörvény és a régi Ptk. felhívott rendelkezése szerinti **szükségességi és arányossági teszt** alapján kellett azt vizsgálni a konkrét esetben is, hogy az alperes magatartása - az általa elérni kívánt célhoz képest - mennyiben okozott elkerülhetetlen és arányos érdeksérelmet a felpereseknek. Szomszédok viszonylatában is csak a fenti szükségességi és arányossági teszt és a Ptk. 4. /1/ bekezdése szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelő kölcsönös együttműködésből vezethető le az, hogy az adott esetben egy terület kamerával történő megfigyelése és/vagy képfelvétel készítése jogsértő-e vagy sem (BDT 2009.11/188; BH 1993.361.).

A bírósági gyakorlat szerint a közvetlenül fenyegető vagy már bekövetkezett jogsértés bizonyításához a jog által védett olyan magánérdek fűződhet, mely alapjogként a per tárgyát képező személyiségi jogokat is korlátozhatja. Ennek megfelelően, ha a bizonyítani kívánt

jogsértéshez képest nem okoz elkerülhetetlen vagy aránytalan sérelmet a terület kamerával történő megfigyelése, képmás készítése, vagy felhasználása, az nem jogsértő és egy eljárás során bizonyítékként is felhasználható a bírói gyakorlat szerint (EBH 2000.296., BH 2000.485.). Emiatt általánosságban és önmagában valóban nem minősül jogsértésnek kép vagy hangfelvétel készítése, egy ingatlan kamerával történő megfigyelése akkor, ha a fél - más alkalmas bizonyítási eszköz hiányában - így módon akarja (s csak ilyen módon tudja) a jogsértést igazolni.

Az ítélet tábla álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság a konkrét eset körülményeinek mérlegelése során helyes jogi álláspontot foglalt el, amikor jogsértőnek minősítette az alperes azon területvédelmi gyakorlatát, mely - a kamera látószöge átnyúlásának figyelembe vétele mellett - térben és emellett potenciálisan időben is ellenőrizhetetlen megfigyeléssel gyakorolt behatást a felperesi ingatlanra úgy, hogy emellett ráadásul fennállt a felperesi ingatlant és a felperesek személyét is érintő képfelvétel készítésének lehetősége is. A per során a felek által is felhívott döntés szerint a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő alapjog sérelmét jelenti már az is, ha valaki abban a fenyegetettségben él, hogy más személy róla a saját kertjében - hozzájárulása nélkül kép - vagy hangfelvételt készíthet. (BDT 2009.1963) Oszítja az ítélet tábla az elsőfokú ítélet jogi álláspontját a tekintetben is, hogy a módosított kereset szerinti magánlakáshoz való személyiségi jog megsértéséhez kevesebb is elegendő, mint ami a képmáshoz való jog megsértése esetén megkívánt.

A személyiségi jogok fentiekben taglalt korlátozása ugyanis **nem jelenthet arra adott felhatalmazást, hogy** az alperes pusztán az általa állított korábbi tulajdon elleni cselekmény megismétlődésének veszélye miatt - annak megelőzése és bizonyíthatósága érdekében - **megfigyeléssel és/vagy ellenőrizhetetlen felvételkedészítéssel zavarja meg a felperesek magánéletét.** Az állandó bírói gyakorlat szerint a jogsértő magatartásról készült videofelvétel bizonyítékként való felhasználása csak magával a jogsértővel szemben nem minősül visszaélésnek és csak ebben a körben nem sérti a személyhez fűződő jogokat. Ez azonban csak a jogsértővel szembeni és a már elkészített felvétel **felhasználására tartozó kérdés**, amely a felhasználás szempontjából a személyiségi jogok védelme elé helyezi az igazság kiderítésének és érvényesülésének a közérdeket szolgáló jellegét. Ez azonban nem jelenthet arra adott általános felhatalmazást, hogy egy jövőbeni, csak potenciális jogellenes cselekmény bizonyítása érdekében folyamatos vagy időben bizonytalan terjedelmű figyelemmel és az ellenőrizhetetlen felvételkedészítéssel a magánéletet súlyosan zavaró módon lehetőséget teremtsen a bíróság a birtokháborító tevékenység akadálytalan folytatására. (EBH 2001.519.; Legf. Bír. Pfv. I/A. 22. 539/1999. sz.) Az ilyen eljárás az azzal elérni kívánt céllal (más eljárásokban az igazság kiderítése, vagyonvédelem) nem tekinthető szükségesnek és arányosnak.

A per adatai a fenti megállapítást az alábbiak szerint támasztják alá:

A beszerzett szakvéleményből (fényképfelvételeiből és méretadataiból), illetve az általános élettapasztalat alapján is megállapítható az, hogy a működőképes kamera telepíthető lett volna olyan beállítással, hogy látószöge kizárólag az alperesi ingatlanra terjedjen ki. Ennek hiányában is kialakítható lett volna a két ingatlant elválasztó kerítés olyan jellege

(magassága és átláthatósága), mely a kifogásolt áthatást kizárja vagy ennek hiányában minimalizálja. **A jogsértő állapot fenntartása az alperes által hivatkozott méltányolható** magánérdekre vagy közérdekre hivatkozással sem indokolható, a vagyonvédelem olyan rendszerét köteles alkalmazni az alperes, mely legkevésbé korlátozza tulajdonostársát az ingatlan zavartalan használatában.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben a felperesek által csatolt fényképfelvételek és az alperes előadása - „volt beállítva úgy a kamera, hogy a kerítés mellett telepített eperre fókuszált” (6. sorszám alatti irat 1. oldal 4. és utolsó bekezdés) igazolja az alperes eljárásának felperesi ingatlanra beható jellegét. A felperes által csatolt fotók kizárják annak megállapítását is, hogy a kérdéses időszakban a növényzet teljes takaró hatást jelentett.

Annak sincs jelentősége, hogy mozgásérzékelő volt a kamerába beépítve, s emiatt csak akkor lépett működésbe, ha megfelelő közelségben mozgás volt. Nem kizárt ugyanis, hogy a peres felek, mint szomszédok egyidejűleg tartózkodnak ingatlanuk kertrészében, és az alperesi ingatlanrészben történő mozgás váltja ki a kamera működését és a felvételkedzítést. Másrészt a szakértői véleményből kitűnően már egy jelentősebb lombmozgás is működésbe hozhatja a kamerát.

Az utólag - tanuk meghallgatása ellenére is - ellenőrizhetetlen, hogy valóban csak éjszakai üzemmódban működtette a kamerát az alperes. Önmagában az alperes által a per alatt az időzítőről készített fényképfelvétel sem alkalmas annak igazolására, hogy a kamera telepítésétől a leszereléséig tartó teljes időszakban kizárólag éjjel működött. Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a kamera nappali aktivitását a felperesek tartoztak volna igazolni, utólagosan ez sem vizsgálható. Az alperesnek kellett volna olyan technikai rendszert (pl: állandó felvétel és annak rögzítése mellett) kialakítani, mellyel a teljes vizsgált időszakra kétséget kizáróan bizonyítani tudja, hogy kizárólag a mozgásérzékelő aktiválta a kamerát (és nem az alperes vagy az időjárás), és az alperesi előadásnak megfelelően a kamera látószöge nem nyúlt át a felperesi ingatlanra.

III.

Perköltség:

Pervesztessége arányában alaptalanul sérelmezte az alperes azt is, hogy a felperesek által előlegezett szakértői díj megfizetésére kötelezte az elsőfokú bíróság. Azon alperesi hivatkozás, hogy a szakértő csak harmadik alkalommal tudott a Pp. 182. § /3/ bekezdése szerinti hiányosságoktól mentes, aggálytalan szakértői véleményt előterjeszteni - s emiatt merült fel magasabb szakértői költség - nem az ítélet elleni fellebbezés kapcsán, hanem a díjmegállapító végzések vonatkozásában lett volna sérelmezhető.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság a feljegyzett kereseti illeték mértékével és annak peres felek közötti megosztásával kapcsolatos döntésében. A Pp. 253. § /3/ bekezdés utolsó mondata értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az

állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről, így e kérdést az ítéletábra fellebbezés hiányában is köteles volt vizsgálni.

A Legfelsőbb Bíróság által kialakított - bár kétségtelenül sokak által kritizált, ennek ellenére irányadó - gyakorlat szerint alakul a személyiségvédelmi perekben az illeték alap számítása. Ennek megfelelően személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény (objektív és szubjektív személyiségvédelmi szankció) együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható perérték csak akkor szolgál, ha az így számított érték meghaladja a kártérítési követelést, ellenkező esetben az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés szolgál (EBH. 1999.94.). Ennek elméleti háttérében az áll, hogy a személyiségvédelmi objektív és szubjektív szankciók érvényesítése ugyanazon jogi tényből és ugyanazon jogviszonyból ered, így egységes keresetet jelent, s a szankció egyes elemei szerinti perérték egybeszámításának nincs alapja.

Amennyiben tehát a személyhez fűződő jogában megsértett fél a Ptk. 84. § /1/ bekezdése alapján objektív és szubjektív szankciók alkalmazását egyaránt kéri egy keresetben, és az így egységes keresetnek minősül, azt az illetékalapot kell figyelembe venni, amely az adott esetben magasabb (BH 2001.367).

Tény, hogy az Illetéktörvény 40. § /1/ bekezdése értelmében, ha a fél egy eljárásban egy jogviszonyból eredő több igényét, vagy több jogviszonyból eredő igényét érvényesíti, az eljárás tárgya értékének megállapításakor (a járulékok figyelmen kívül hagyásával) az előterjesztett igények együttes értékét kell figyelembe venni. Az Illetéktörvény azonban csak azon igények értékének összevonását teszi lehetővé az illetékalap meghatározásánál, ahol az eljárás tárgyának értéke megállapítható, arra azonban nem ad lehetőséget, hogy a keresetben együttesen szereplő meg nem határozható perérték és a meghatározható perérték összevonásra kerüljön. Ugyanezen elvi okból nem lát lehetőséget a Kúria a meg nem határozható perérték többszörözésére sem.

Emiatt, ha a jogosult egy keresetben objektív és szubjektív szankció iránt érvényesít igényt, az a perérték meghatározása szempontjából egységes keresetnek minősül, és a Pp. 24. §-a, valamint az Illetéktörvény 39. § /1/ bekezdése alapján az összegszerűen meghatározott kártérítési követelést kell az illeték alapjaként figyelembe venni mindazon esetekben, ahol az Illetéktörvény 39. § /3/ bekezdése szerinti meg nem határozható perérték nem haladja meg a kártérítési követelést. Ha a meg nem határozható perérték meghaladja a kártérítési követelést, úgy a meg nem határozható érték szolgál az eljárási illeték alapjául. Ennek megfelelően a kártérítési követeléshez és a meg nem határozható perértékhez kapcsolt illetékalap (jelen esetben 300.000 és 600.000 forint) első fokú bíróság által alkalmazott egybeszámítására (kumulálására) lehetőség nincsen.

A konkrét esetben téves jogértelmezéssel mutatott rá arra az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Legfelsőbb Bíróság által kialakított fenti gyakorlat logikai alapon sem képviselhető. E perben ugyanis nem a kártérítési igény határozta meg az illetékalapot - hiszen a nem vagyoni kártérítési igény alacsonyabb összegű volt, mint az objektív személyiségvédelmi szankció után számított 600.000 forintos illetékalap. Emiatt - arra tekintettel, hogy a felperesek a nem

vagyoni kártérítési igényüket módosított keresetükben már nem tartották fenn, - az elsőfokú bíróság érvelésével szemben - az illeték alapja (600.000,-Ft) , s ezáltal a feljegyzett illeték mértéke (36.000,-Ft) sem változott.

Más kérdés az, hogy - az illeték alapjának számításától eltérően - a kereset leszállítása a pernyeretesség-pervesztesség arányának meghatározása során a pervesztességgel egyenértékű, s ez a felmerült költségek és a feljegyzett illeték viselése szempontjából már értékelendő. Emiatt az alperes nem az elsőfokú ítéletben felhívott Pp.78.§ (1) bekezdése, hanem a Pp.81.§(1) bekezdése szerinti - pervesztességével arányos, reá terhesebb 2/3-1/3 arány szerint) - köteles a felperesek által előlegezett perköltség és a feljegyzett illeték viselésére és ugyanilyen arányban viseli saját költségeit.

Az 36.000,-Ft feljegyzett illetékből 24.000,-Ft megfizetésére az alperes, személyenként 6.000,Ft illeték megfizetésére a felperesek kötelesek. A felperesek által előlegezett 467.971,-ft szakértői díjból 311.980,-Ft terheli az alperest, míg az alperes által előlegezett 42.992,-Ft szakértői díjból 14.330,-Ft a felpereseket terheli. A felperesek javára mutató különbözet: 297.650,-Ft.

Ugyanezen logika alapján a felperesek javára megállapítható ügyvédi munkadíjnak csak 2/3-a hárítható az alperesre, míg az alperest képviselő ügyvéd munkadíjának 1/3-a felpereseket terheli, a felperesek javára mutató különbözet kerekítve 33.000-Ft. Az alperest terhelő együttes perköltség 330.650,-Ft.

0-0-0

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, míg a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban - a per fő tárgya tekintetében - teljes pervesztés alperes a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a másodfokú eljárással összefüggő költségeit maga viseli, és köteles megtéríteni a felperesek oldalán felmerült másodfokú eljárási költséget. A felperesek másodfokú eljárási költségét az ítélet tábla az őket képviselő ügyvéd munkadíjában, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /3/, /5/ bekezdése és 4/A. §-a alapján határozta meg.

Győr, 2016. év január hó 14. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó